



ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a členov senátu JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci žalobcu : **Ing. P. O.**, bývajúci v M., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. E. Ž., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v K., proti žalovanému : **Krajský školský úrad v K.**, Z., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. R. M., PhD., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v K., **o určení, že štátnozamestnanecký pomer trvá**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 11 C 56/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. decembra 2006 sp.zn. 2 Co 341/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 1 424,- Sk, do rúk jeho zástupcu JUDr. E. Ž., advokáta Advokátskej kancelárie so sídlom v K., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I (súd prvého stupňa) rozsudkom z 20. júna 2006 č.k. 11 C 56/2005-152 určil, že štátnozamestnanecký pomer medzi žalobcom a žalovaným trvá a žalobca je zaradený do funkcie krajský radca. V prevyšujúcej časti (o splnenie povinnosti zaplatiť 137 535,- Sk spolu s úrokom z omeškania) vylúčil vec na samostatné konanie, v ktorom sa rozhodne aj o trovách konania.

Krajský súd v Košiciach (odvolací súd), na odvolanie žalovaného, rozsudkom zo 14. decembra 2006 sp.zn. 2 Co 341/2006 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti tak, že „štátnozamestnanecký pomer medzi žalobcom a žalovaným zaradeným do funkcie krajský radca trval do 31. 3. 2005“. Žalobu v ostatnej časti zamietol a proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Vychádzal z toho, že daná vec patrí do právomoci súdu. Uviedol, že „vychádzajúc z toho, že k ukončeniu štátnej služby malo dôjsť priamo zo zákona (§ 39 ods. 1 písm. d/ zák. č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe), o čom služobný úrad vydáva potvrdenie (§ 43 ods. 3 cit. zák.), takže správnosť obsahu tohto potvrdenia a tým aj zistenie nemôže byť predmetom postupu podľa § 144 cit. zákona“ je daná právomoc súdu na rozhodovanie o uplatnenom „nároku“. Pokiaľ ide o vec samu, mal za to, že na zistený skutkový stav, keďže ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru medzi účastníkmi malo dôjsť ku dňu 30. jún 2004, mal byť použitý zákon č. 312/2001 Z.z. v znení platnom k tomuto dňu, a nie ku dňu 1. apríl 2002, ako ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval súd prvého stupňa. Ustanovenie § 154a zákona č. 312/2001 Z.z. v znení ku dňu 30. jún 2004 výslovne upravovalo situáciu, keď štátnemu zamestnancovi podľa § 154 ods. 1 zákona nebolo zabezpečené odborné vzdelávanie a nebolo mu umožnené vykonať skúšku podľa § 154 ods. 2 zákona. Podľa odvolacieho súdu ide v danej veci práve o tento prípad. Stotožnil sa so skutkovým záverom súdu prvého stupňa, že žalovaný svojím konaním znemožnil žalobcovi zúčastniť sa odborného vzdelávania a vykonať skúšku podľa § 154 ods. 2 uvedeného zákona. Štátnozamestnanecký pomer účastníkov sa tak predĺžil do 31. marca 2005. Majúc za to, že jeho rozhodnutie, pokiaľ sa ním ustálilo trvanie dočasnej štátnej služby žalobcu vo funkcii krajský radca do 31. marca 2005, je vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa v tejto časti v skutočnosti rozhodnutím potvrdzujúcim a je zásadného právneho významu, pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Právnu zásadnosť svojho rozhodnutia videl v riešení otázky, „či vzhľadom na tvrdenie, že k zániku štátnozamestnaneckého pomeru malo dôjsť uplynutím dočasnej štátnej služby pre nesplnenie zákonom určenej povinnosti podmienky absolvovania odborného vzdelávania skončeného skúškou pred komisiou, t.j. na základe zákona s prihliadnutím na ust. § 154a zák. č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, § 43 ods. 1 písm. b/ cit. zák. v spojení s § 28 ods. 2 cit. zák., ako aj ust. § 39 a nasl. cit. zák., spadá do právomoci súdu rozhodovať o určení, či štátnozamestnanecký pomer medzi žalobcom a žalovaným trvá a v akom funkčnom zaradení.“

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pretože ten posúdil vec právne nesprávne. Tvrdil, že štátnozamestnanecký pomer účastníkov skončil ex lege dňom uplynutia dočasnej štátnej služby z dôvodu nesplnenia zákonom požadovanej podmienky absolvovania odborného vzdelávania skončeného skúškou pred komisiou. Uviedol, že „podstatným dôvodom pre podanie dovolania je aj to, že uvedená vec nepatrí do právomoci súdov“ ... „keďže pomer žalobcu zanikol ex lege a do právomoci súdov vôbec nespadá rozhodovanie či štátnozamestnanecký pomer trvá a v akom zaradení“.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť, pretože ním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd pri vyslovení prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.) vymedzil aj právnu otázku zásadného významu, na riešenie ktorej pripustil dovolanie. Tým zásadne určil, že dovolanie bolo možné proti nemu podať len z dôvodu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve tej otázky, na riešenie ktorej bolo dovolanie pripustené a aj dovolací súd bol zásadne oprávnený riešiť len právnu otázku, ktorá spadá do rámca odvolacím súdom pripusteného dovolania. Zásadnosť svojho rozhodnutia po právnej stránke odvolací súd videl v riešení otázky, „či vzhľadom na tvrdenie, že k zániku štátnozamestnaneckého pomeru malo dôjsť uplynutím dočasnej štátnej služby pre nesplnenie zákonom určenej povinnosti podmienky absolvovania odborného vzdelávania skončeného skúškou pred komisiou, t.j. na základe zákona s prihliadnutím na ust. § 154a zák. č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, § 43 ods. 1 písm. b/ cit. zák. v spojení s § 28 ods. 2 cit. zák., ako aj ust. § 39 a nasl. cit. zák. spadá do právomoci súdu rozhodovať o určení, či štátnozamestnanecký pomer medzi žalobcom a žalovaným trvá a v akom funkčnom zaradení.“

Podľa § 7 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávnych, pracovných, rodinných, obchodných

a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (ods. 1). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (ods. 2). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (ods. 3).

Vzťahy medzi súdmi na jednej strane a inými orgánmi na strane druhej sú vzťahmi právomoci (pôsobnosti, kompetencie). Právomocou súdu rozumieme vymedzenie okruhu vecí, ktoré súdy prejednávajú a rozhodujú; je procesnou podmienkou konania, ktorej nedostatok nemožno odstrániť. Nedostatok právomocí súdov nemožno zamieňať s nedostatkom hmotnoprávnej úpravy (občianskoprávnej, pracovnej, rodinnej, obchodnej a pod.) brániacej súdu o konkrétne uplatnenom nároku rozhodnúť. Tento nedostatok musí vyriešiť len meritórnym rozhodnutím vo veci podľa všeobecných výkladových pravidiel (analógie legis, iuris). Pokiaľ súd zistí nedostatok svojej právomoci (a ak nejde o prípad právomoci cudzozemského orgánu), musí tu byť iný štátny orgán, ktorému je súd povinný vec postúpiť. Pokiaľ súd žiaden taký orgán nezistí, vec patrí do právomoci súdov (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5 Cdo 102/01). Zásadne ochrana práv občanov (aj právnických osôb) musí byť v konečnej fáze ponechaná nezávislým súdom a v prípadoch pochybností sa musí dať prednosť právomoci súdov, ak sa nemá vysloviť *denegatio iustitiae*.

Je nepochybné, že pod pracovnými vecami v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p. je potrebné rozumieť okrem vzťahov upravených zákonom č. 311/2001 Z.z. (Zákonník práce) aj vzťahy upravené zákonom č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, ale aj všetky zákony upravujúce závislú činnosť, pokiaľ riešenie vzťahov závislej činnosti neupravuje osobitný zákon inak.

Žaloba o určenie, či tu štátnozamestnanecký pomer je alebo nie je, je žalobou o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Žalobca sa ňou domáha deklarovania „predsúdneho“ stavu, teda stavu hmotnoprávnych vzťahov medzi účastníkmi, ktorý sa v konaní zistil a ktorý už existoval pred podaním žaloby, ale ktorý je medzi ním a žalovaným sporný. Takýto rozsudok poskytuje ochranu už existujúcemu, ale ohrozenému

alebo porušenému subjektívnemu právu žalobcu a odstraňuje stav neistoty vo vzťahu účastníkov.

Podaniu žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a jej prejednaníu súdom v občianskom súdnom konaní nebráni, že k vzniku, zmene a zániku tohto vzťahu účastníkov môže dôjsť aj na základe zákona. Je celý rad vzťahov, k vzniku, k zmene alebo k zániku ktorých dochádza zo zákona. Tak napr. podľa § 71 ods. 1 Zákonníka práce pracovný pomer uzatvorený na určitú dobu sa skončí uplynutím tejto doby. Niet pochybností, že je daná právomoc súdu v občianskom súdnom konaní prejednať žalobu o určenie, že pracovný pomer uzavretý na určitú dobu naďalej trvá, pretože pri jeho založení či zmene neboli splnené zákonné podmienky napr. preto, že pracovný pomer nebol založený písomnou pracovnou zmluvou.

Vznik, zmena alebo zánik právneho vzťahu zo zákona teda nevylučuje, aby účastník vzťahu sa domáhal a aby súd deklaroval, že predmetný vzťah vznikol, zmenil alebo zanikol, ak na takom určení žalobca má naliehavý právny záujem.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalovaného bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie v otázke právomoci súdu nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O.s.p., ani iné (v § 237 O.s.p. neuvedené) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta, ktorý zastupoval žalobcu aj v základnom konaní, za jednu právnu službu, ktorú advokát poskytol vypracovaním vyjadrenia z 9. marca 2007 k dovolaniu žalovaného (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu, predstavuje spolu 1 424,- Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: